

„Modernistyczna przestrzeń architektoniczna jako dzieło sztuki”

mgr inż. arch. Anna Rathman

promotor: dr hab. inż. arch. Anna Dybczyńska-Bułyшко, prof. PW

Streszczenie

Podstawą rozważań było wykazanie wspólnych cech przestrzeni architektonicznej, o silnych odniesieniach modernistycznych i dzieła sztuki, rozumianego tak jak określił je w definicji filozof Roman Ingarden w swojej książce "Przeżycie, dzieło, wartość". Autorka stawiając tezę o paralelności cech fenomenologicznie ujętego dzieła sztuki - które posiada miejsca niedookreślenia i wywołuje posiadając wartość estetyczną, przeżycia estetyczne, które z kolei zgodnie z psychologią tworzenia C. G. Junga stanowią impuls do dookreślenia dzieła, kontynuowania - postawiła sobie za zadanie znalezienie odpowiedzi na pytanie jak funkcjonuje ten mechanizm w przestrzeni architektonicznej, rozumianej jako rama, w której dzieją się zdarzenia. Jednym z najważniejszych aspektów doktoratu było pokazanie że współczesne rozumienie dzieła jako faktu artystycznego działa na tych samych zasadach.

Modernizm lat 20-tych i 30-tych XX w., który wpłynął na paradygmat współczesnej sztuki i architektury, stał się podstawą rozważań o przekładaniu rzeczywistości na formy abstrakcyjne, a tym samym nadanie abstrakcji emocjonalnego wymiaru. Dzięki tej relacji sztuka abstrakcyjna - emocje, nastąpił rozwój sztuki od geometrii ku zdarzeniu w czasie, którego pierwszą formą artystyczną był happening i dalszemu rozwojowi sztuki ku opartej na psychologii percepcji przestrzeni relacji zbliżającej się do komunikacji niewerbalnej.

Kandinski, Malewicz, Strzemiński i ich modernistyczne dziedzictwo w interpretacji Oskara Hansena posłużyły mi do udowodnienia tezy o dookreślaniu dzieła, przez jego kontynuowanie w skutek przeżyć estetycznych a następnie konkretyzowanie czyli wyrażenia sądu, oceny - akceptacji bądź odrzucenia.

Do prześledzenia mechanizmu tworzenia i relacji dzieło - twórca, niezbędne było przyjrzenie się drodze jaką przeszli artyści już po II wojnie światowej, jak ewoluowała abstrakcyjna sztuka i co abstrakcja oznacza dzisiaj na początku XXI w. Ważne było wykazanie ewolucji w sztuce, od tworzenia arte faktu ku tworzeniu relacji. Relacji artysta - dzieło, relacji dzieło - odbiorca i relacji odbiorca - współodbiorca.

Modernizm ujęty jako abstrakcja nasycona emocjami, implikująca pewne zachowania, animująca grupę ludzi do zachowań ku tworzeniu w kontekście psychologicznego aspektu wspólnoty, stał się podstawą rozważań w pracy doktorskiej. Wspólnoty ludzi z różnych kultur, którzy żyją w rzeczywistościach swojego języka i tradycji, a dla których abstrakcja mająca źródła w modernizmie jest językiem uniwersalnym, który nie wymaga tłumacza.

Słowa kluczowe: abstrakcja, modernizm, dzieło sztuki, percepcja, percepcja sztuki, przestrzeń, przestrzeń muzealna

21.06.2023

Anna Raftman